

ABONNEMENT:

Pour un an 350 Piastres
Edition. spécial.: 500 ptrs.

ADRESSE:

«İdjtihad» Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

1 Février 1929 No. 266

İCTİHAD

TÜRKÇE VE FRANSIZCA

İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ, SANA'Î.

SIHÎ MECMU'A

Aboneman: Seneliği [24
nüsha] Türkiye için 2bu-
çuk, haric için 3 buçuk,
Âlâ kâğıdlısı 5 liradır.

İdarehanesi:

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi tesisi:

1904 — Genève

Yirmi dördüncü sene
No. 266 — 1 Şubat 1929

TALİM VE TERBİYEDE NÜFUZ VE DİSİPLİN

Atideki fıkraları İngiliz muharrirlerinden Profesör N. Robinsonun ADALET serlavhali kitabından iktibas ve terceme ediyoruz:

Talim ve terbiyede nufuz ve disiplin meselesi pek mühimdir. Nasıl talim ettiğimizi, çocukla ne esaslara göre muamele ettiğimizi iyice tayin etmeliyiz. Terbiye tarihinde disiplin meselesine dair üç devre müşahade ediyoruz. Evvela: Tazyik ve İcbar usulü. Bu usule göre çocuklara küçülmüş Büyük Adamlar nazariyle bakılır, ve evelce tayin edilmiş bir Kalıba tamamen uymaya icbar edilirlerdi. Çocuğun iradetine ve arzularına asla yer verilmezdi. Yakın vakıtlara kadar bütün talim ve terbiye bu usule göre idare olunur idi. Fakat bu devre geçti ve yerine başka bir esas konuldu. Bu ikinci esas: İntiba usulüdür. Yani tazyik ve icbar yerine şahsî tesir ile muallim çocuğun meyillerini idare ve onun üzerine tam kendinin arzu ettiği şeyleri tabetmeğe çalışır. Bu usul evelkinden çok eyi idi isede bu da geçmek üzredir ve başka bir usul kabul edilmektedir. Bu üçüncü usul: İnkişaf usulüdür. Yani güzelce tertip edilmiş bir muhit dahilinde çocuğun tabii surette büyüyüp inkişaf etmekte serbes bırakılması usulüdür. İşte talim ve terbiye meselesinde en yeni ve en doğru usul budur.

Bu tabii inkişaf usulünün üzerine binâ edildiği bazı esaslar var, onları zikrederim: Birinci usul Arkadaşlık Esası üzerine kurulmuştur. Muallimle çocuk arkadaşlıklar. Muallim ya muallimenin bir kiral ya kiralıça gibi kürsüde oturup kumanda etmesi usulü ölmüş ve ölmelidir. O yolda çocuğa talim ve terbiye verilemez. Çocukla muallimi arasında yekdiğere itimat. arkadaşlık ve hakiki dostluk hissi mevcut olmalıdır. Bugün

müsellem bir keyfiyettir ki talim ancak muallim ile talebenin birlikte yaşayıp okumaları, ve hayatta iştirak etmeleriyle mümkün olabilir. Bu noktadan bakıldıkta elli altmış azadan ibaret sınıfların ne kadar zararlı olduğu aşikârdır. Hakiki talim için bu nevi sınıf usulü büsbütün lağvedilmeli ve muallimler daha küçük guruplar ile işlemelidirler, İşte Doğru Terbiye işinde birinci esas budur, Arkadaşlık hissi.

İkinci esas, muallim çocuğun hususî fiillerinden ziyade Seciye ve Ruhuna nazar etmelidir. Bir çocuk nahoş bir halde bulunduğu muallim mahkeme usulüyle düşünüp o fiilin derhal cezasını vermeğe teşebbüs etmemelidir. o usul ile çocuk islah edilemez. Çocuk yanlış bir fiilde bulunmuş ise onun sebebi araştırılmalı ve çocuğun onu niçin yaptığı anlaşılmalıdır. Ceza yolu en kısa ve kolay yol görünebilir, ama doğru netice vermez, çünkü çocuğun o nahoş fiile sevkeden asıl sebebi meydandakaldıramaz. Muallim çocuğun sevkî tabiîsini hisaba almalıdır. Belki çocuğun aile ve mahalle hayatında fena bir şey var Belki çocuk vucutca veya fikirce zayıftır. Herhalde muallim bu şeyleri iyice araştırmalıdır. Çocuğun fena fiilini gördüğü vakit hazık bir tabip gibi muallim kendi kendine sual etmeli. Pek âlâ. fena bir şey, ama bunu nasıl islah edebiliriz, onun çaresine bakalım? İşte doğru vaziyet budur.

Üçüncü esas: Muallim geçmişten ziyade geleceğe bakarak muamele etmelidir. Çocuktan inkişaf edebilen kabiliyetleri görmek muallimin ilk işidir. Muallim çocuğa nazaren hayret, ümit, ve muhabbet hissile davranmalıdır. Çocuğun meyl ve kabiliyetlerini göz önünde tutarak daima öyle muamele etmelidir. Bundan evel muallimler çocukları büsbütün ihmal ederek kendilerinin geçmişten topladıkları malûmatı çocuklara ilhak etmeğe çalışır-

lardı. Son zamanlarda bu noktai nazar tamamen değişmiştir. Bugün muallim çocuktan başlar, çocuğun meyillerini gözetir, ve çocuğun güzelce büyümesi için lâzım, olan muhit ve vasıtayı hazırlar. Mektep küçük bir cumhuriyet olmalı, ve çocuklar idarei nefse talim olunmalılar. Geçmişte mektepler çokça mükâfat ve ceza mekânı olmuştur. Mektep, çocuğun şahsiyetinin serbes neması için münasip yer olmalıdır. Her çocukta yeni, aslî, mukaddes bir şahsiyet vardır, muallimin vazifesi işte onun inkişafına hizmet etmektir. Tazyik ve cebri tarikatle filan bir kalıbe dökmeğe çalışmak yanlışdır. Bu usulda çocuğun şahsiyeti ziyan görür, ve kendindeki aslî kabiliyetler cüce kalır, belki de ölür.

Muallimin nüfuzu hariçten hüküm ve icbar eden bir hakim nüfuzu değil, bir dost nüfuzu olmalıdır. Muallim çocuğu korkutarak değil severek ve anlatarak terbiye etmelidir. Çocuk bizzat kendi nefsinin terbiye etmeği öğrenmelidir. Her terbiye muamelesinde maksadı bu olmalıdır.

Çocuk bu esaslara göre talim ve terbiye görürse, mektebinin iyi bir şakirdi, ailesinin güzel bir evladi, ve vatanının sadık bir şehirlisi halinde büyür. Ne başı açık serbeslik yoluna gider, ne de cebir itaatiyle esir olur, hakikaten hur olur. Hakikî talim ve terbiye hakikî hur insanlar yaratır.

25, Kânunevel, 1928

L. Lutfi

MUHİT

Bu unvanla mükmmel aylık bir mecmu'a dostumuz muallim A. Cevat Beyin nezareti fıkriye ve ilmiyesi altında intişare başlamıştır. Mecmuanın içi vedışı Amerikanın ve İngilterenin «Magazin» lerine nazıredir. Reisi Cumhurumuz Mustafa Kemal P. H. Z. lerile mulakat çok güzeldir. Yeni arkadaşımızı tebrik ederiz.

ALİM VE HAKİM

İ. H. Âlişan

— 8 —

Hayyamin bu son rübaisini gerek Nikola ve gerek Sale yanlış anlamışlar ve bunu: «ey ehli salah beni siz hilafi şeri hareket itmekle ittiham idiyorsunuz, halbuki ben hamir ve livata ve zinadan başka cürm işlememişim.» suretinde tercüme itmişlerdir. zaten bu rubai diğer mecmualarda yoktur. Birde şair bütün masietlerinin mesuliyetini Hâlika atf ider; zira «bulunduğu halden daha iyi olmağa muktedir değildir; putadan kalıba bu terkiib ile dökülmüştür.

ve «bir filozof için ilmi ezeliyi insanların duçari ukubat olması sebebi yapmak gayri cehl olduğunun» asla unutmaz.

Her şeide bir maksadı sırrı ve tasavufi gören şairler için şairimiz gibi şarap içenler muhabbeti ilahi punarında teskini atış idenlerdir. şunuda hatırlamalıdırki böyle iki manali şiir yazan yalnız hayyam değildir; acem şiirinde hem hâlika ve hem mah-luka muhabette ve şarap mestisi ile istigra-ki sofianeye atf olunabilecek beyitler çokdur. Nasılki Hafızın bir kasidesinde «biz Cami meyde hayali yarin aksetdiğini gördük sizki ezvakı işretten gafilsiniz bunu biliniz» denilmiştir. acemler bu kabil eşarin eshabi vukuf tarafından tasavvufi bir manada anlaşılabilmesi için tanzim idildiğini umumiyetle takdiri derler.

Bununla beraber bazı şiirlerinde Hayam